

Bijlage I

Amsterdamsestraatweg

De afgelopen jaren is duidelijk geworden dat de Amsterdamsestraatweg in Utrecht een gebied is waar het woon- en leefklimaat, ook in de omgeving van deze straat, zwaar onder druk staat. Dit heeft verschillende oorzaken en er is sprake van een vicieuze cirkel die niet eenvoudig te doorbreken is. De straat heeft al jaren een slecht imago. Met name in het middenstuk zijn veel dienstverlenende bedrijven, zoals bijvoorbeeld de dienstverlenende kapsalons en beautysalons, gevestigd. Deze dienstverleners richten zich hoofdzakelijk op eenzelfde, althans vergelijkbare, groep klanten. Ook zijn er veel gelijksoortige horecabedrijven gevestigd die veelal tot diep in de nacht geopend zijn. De bedrijfsvoering (waaronder de klantenkring en de toeloop) van deze ondernemingen leidt tot veel overlast en gevoel van onveiligheid. Mede door het slechte imago is er ook sprake van leegstand. Hetgeen de gevoelens van onveiligheid verder vergroot. Dit leidt tot een nog grotere druk op de woon- en leefomgeving. Ik acht het niet aanvaardbaar dat bewoners van de Amsterdamsestraatweg en omgeving nog meer overlast ervaren en de gevoelens van onveiligheid verder toenemen. Ik verwijs naar een rapport over de Amsterdamsestraatweg. Hierin wordt een duidelijk beeld geschetst van de huidige situatie op de Amsterdamsestraatweg².

Overlast en inzet

Als gevolg van deze aanhoudende negatieve ontwikkeling is er jaren geleden al een gemeentebrede aanpak ontwikkeld om te komen tot een verbetering van de Amsterdamsestraatweg en de omgeving. Deze aanpak kent veel punten. Economisch is bijvoorbeeld gekozen voor een zogenaamd brancheplan (gericht op economische versterking van de Amsterdamsestraatweg), wonen aan de Amsterdamsestraatweg wordt gestimuleerd evenals nieuwe locatieontwikkelingen.

Op het gebied van Toezicht en Handhaving is de inzet de laatste jaren enorm uitgebreid. Zo zijn er interventieteams (bestaande uit verschillende overheidsorganisaties) samengesteld om te komen tot een integrale aanpak van overlastgevende bedrijven. Dit is succesvol gebleken. De slagkracht van de handhaving is vergroot. Dit blijkt bijvoorbeeld uit het feit dat er sinds oktober 2013 in totaal 17 bedrijven zijn gesloten. Jaarlijks gezien is het aantal sluitingen aan de Amsterdamsestraatweg ongeveer de helft van het totaal aantal sluitingen in heel Utrecht. Alhoewel er vaak meerdere redenen waren voor het sluiten van deze bedrijven is de gemeenschappelijke deler dat al de gesloten bedrijven een gevaar veroorzaakte voor de openbare orde en een negatieve invloed hadden op het woon- en leefklimaat. Een groot deel van deze bedrijven was op of rond het middenstuk van de Amsterdamsestraatweg gelegen. Het betrof zowel horecabedrijven als dienstverlenende bedrijven. Bij horecabedrijven is het mogelijk om vooraf te toetsen of de bedrijfsvoering tot ongeoorloofde aantasting van de woon- en leefomgeving leidt. Dit kan niet bij dienstverlenende bedrijven. Zij hoeven immers niet over een (exploitatie)vergunning te beschikken, zoals horecabedrijven dat wel moeten. Dat betekent, dat een nieuw dienstverlenend bedrijf zich zonder meer kon vestigen in een pand dat eerder was gesloten. Tot mijn grote spijt, hebben de sluitingen dus niets substantieels kunnen veranderen aan de situatie.

Uit een analyse van alle cijfers met betrekking tot overlast op en rond de Amsterdamsestraatweg blijkt dat er nog steeds sprake is van overlast. Bewoners ervaren dit ook. Wel moet worden geconcludeerd dat er sprake is van een positieve ontwikkeling, de overlast neemt langzaam af. Dit mede dankzij de

² Analyse Amsterdamsestraatweg, Utrecht - experimentenprogramma, wijk- en dorpseconomie, Platform 31 (Kennis van stad en regio), april 2015.

inzet van alle gemeenschappelijke middelen die, via verschillende organisaties, hierbij kunnen worden ingezet. Alleen al vanuit de gemeentelijke middelen zijn er 6 fulltime functies beschikbaar gemaakt om de bestaande overlast binnen de perken te houden. Versterking van de huidige aanpak is nog steeds wenselijk om tot een structureel verbetering van de woon- en leefomgeving te komen.

Gezien de positieve ontwikkeling kan geconcludeerd worden dat de meest aanwezige en ergste overlast is aangepakt. Probleem blijft dat de resterende overlast niet altijd te herleiden is tot specifieke bedrijven. Deze overlast bestaat bijvoorbeeld uit hard (weg)rijden, claxonneren, opstootjes, af en aan rijden van bezorgscooters, buiten roken en bijvoorbeeld dubbel-parkeren. Er is veelvuldig sprake van geluidsoverlast. Dit betreft vaak muziek vanuit horeca, hangende personen voor bedrijven en luidruchtige ruzies op straat. Waar mogelijk is, zoals met de sluitingen alleen al is aangetoond, handhavend opgetreden. Toch blijft er sprake van klachten en constatering zonder dat dit direct aan één bedrijf te koppelen is. De buurt moet hiertegen worden beschermd. Het is niet aanvaardbaar dat inwoners van de stad Utrecht in hun woon- en leefomgeving dagelijks met structurele overlast worden geconfronteerd.

Gelet op deze overlast en het feit dat bijvoorbeeld het aantal sluitingen constant blijft, moet geconcludeerd worden dat de genoemde grote inzet aan de oppervlakte zeker effect heeft, maar onder de oppervlakte geen effect heeft op de oorzaken van de overlast. De enige conclusie is dan ook dat de Amsterdamsestraatweg kennelijk een aantrekkingskracht heeft op overlastgevende personen. Deze conclusie is ook getrokken in het al eerder genoemde rapport. Bepaalde bedrijven trekken een clientèle die minder goed verenigbaar is met de woonomgeving. Zij gebruiken de Amsterdamsestraatweg als een soort ontmoetingsplaats, ook in de avond- en nachtelijke uren. Daarnaast is er sprake van passanten die 's nachts nog wat te eten halen aan de Amsterdamsestraatweg, omdat hier veel eettentjes zitten die allemaal een groot deel van de nacht open zijn. Bovendien is de trend waarneembaar dat dienstverlenende bedrijven steeds ruimere openingstijden hanteren. Denk hierbij aan kapsalons die van oudsher winkeltijden hanteerden en nu zelfs 's nachts open zijn. Het vaststellen van de overlast die hiermee gepaard gaat is, met name bij dit soort passantengedrag, lastig.

Het opleggen van een sluitingstijd bij één bedrijf zal dan ook geen effect sorteren. Immers, dezelfde personen die overlast veroorzaken kunnen dan op andere locaties in de directe nabijheid terecht die nog wel open zijn. Wanneer de buitengewoon grote inzet op het gebied van toezicht verminderd zou worden is er dan ook een gerede kans dat de overlast tegelijkertijd weer zal toenemen. De oorzaak van de overlast is namelijk niet weggenomen. De (oorzaak van de) overlast kan ik slechts wegnemen of verminderen wanneer er één maatregel wordt ingezet die zorgt voor een gelijkwaardig effect voor alle bedrijven én helderheid geeft voor bezoekers en omwonenden van de Amsterdamsestraatweg. Deze maatregel moet ervoor zorgen dat al die bedrijven gedurende een groot deel van de nacht gesloten zijn voor al het publiek.

Door nachtelijke sluitingstijden zal de aantrekkingskracht van de Amsterdamsestraatweg op het publiek, door de aldaar gevestigde ondernemingen, dat een levensritme heeft dat zich met name in de nachtelijke uren afspeelt verminderen. Hierdoor zal de overlast van deze personen en hun gedrag op de Amsterdamsestraatweg afnemen.

Na jaren van grote inzet en handhavend optreden per bedrijf, moet de aanpak nu gericht zijn op het collectief. De genoemde vicieuze cirkel moet worden doorbroken. Zonder versterking van de huidige maatregelen gaat dit niet lukken. Alleen gezamenlijk, gemeente en de aldaar gevestigde bedrijven, kunnen wij ervoor zorgen dat de Amsterdamsestraatweg weer de positieve aantrekkingskracht krijgt

die het zou moeten hebben en die de wijk verdient. Dit is ook in het belang van de ondernemers ter plaatse. De gemeente werkt met en voor u aan een veilige en mooie Amsterdamsestraatweg. Een straatweg waar je prettig kunt wonen, werken en verblijven. De nieuwe aanpak op het gebied van de openingstijden voor horeca- en dienstverlenende bedrijven draagt hieraan bij.

Overweging

De eerder ingezette maatregelen zijn niet voldoende om de overlast structureel terug te dringen, zonder dat dit een te groot beroep doet op de overheids capaciteit. Op grond van artikel 11 van de Horecaverordening kan de burgemeester sluitingstijden in een bepaald gebied opleggen. Gelet op deze specifieke bevoegdheid, de bijzondere situatie en gebiedsgerichte aanpak voor de Amsterdamsestraatweg is deze maatregel nu aan de orde. De belangen van de omgeving dienen na jaren van aanhoudende overlast te prevaleren boven het mogelijk financiële belang van de ondernemingen.

Gelet op de constatering die de afgelopen jaren zijn gedaan, en bijvoorbeeld gelet op het aantal 'zware' handhavingzaken, is de overlast objectief vastgesteld. Een aantal van de gesloten bedrijven is recent weer geopend of opent binnenkort zijn deuren weer. De aantrekkingskracht die deze bedrijven hebben, mede vanwege wat daar plaatsvond, op de voormalige klanten en bezoekers hebben tot gevolg dat wederom een negatieve invloed op de woon- en leefomgeving zal ontstaan. Na de eerste heropening van een pand dat gesloten was vanwege gevaar voor de openbare orde ontstond er alweer onrust in de buurt.

Het al eerder genoemde rapport geeft ook een analyse van de Amsterdamsestraatweg:

"Een duidelijk probleem voor een toename in veiligheidsperceptie vormt de aanwezigheid van 'hangjongeren'. Doordat deze personen zich vrijwel elke avond ophouden rond de vele (louche) horecazaken op de ASW bepalen zij de uitstraling van de straat. Hoewel deze 'jongeren' (voornamelijk jonge mannen) geen kwaad in de zin hebben, ervaren bezoekers hun aanwezigheid (vooral in de avond) als onprettig. Doordat de jongeren niet in overtreding zijn, is er ook vrij weinig te doen aan hun aanwezigheid. De ondernemers proberen dit tegen te gaan door hun klanten zoveel mogelijk in de zaak te houden. Niet alle ondernemers slagen hier even goed in."

De veiligheidsbeleving van personen is van groot belang voor het gewenste woon- en leefklimaat en met de voorgenomen maatregel kan dat veiligheidsgevoel weer toenemen. Het spreekt voor zich dat minder overlast bijdraagt aan een verbetering van de woon- en leefomgeving. Een veilige straat zonder ontoelaatbare overlast komt ook de bedrijven ten goede.

Door de grote inzet van onder andere gemeentelijke toezichthouders lijkt de overlast nu wellicht enigszins 'onder controle'. Maar een onveranderde inzet legt een te groot beslag op de capaciteit van bijvoorbeeld VTH. Inspecteurs van Toezicht en Handhaving Bebouwde Omgeving voeren wekelijks controles uit op de Amsterdamsestraatweg, terwijl zij normaliter slechts één of maximaal vier keer per jaar bij horecabedrijven zouden komen. Buitengewoon Opsporingsambtenaren van Toezicht en Handhaving Onbebouwde Ruimte voeren bijna dagelijks *nachtelijke* controles uit op de Amsterdamsestraatweg. Normaliter is het zo dat deze ambtenaren af en toe in de avonduren over / door een straat komen.

Gevolg van deze grote inzet is dat deze inzet dus elders niet gepleegd kan worden. Immers, inspecteurs die aan de Amsterdamsestraatweg veel horecabedrijven of bedrijven in de dienstverlenende sector controleren, kunnen dat elders niet doen. Gedragingen op en rond de Amsterdamsestraatweg hebben dus mede tot gevolg dat er risicogebieden ontstaan in geheel Utrecht, simpelweg doordat daar minder inzet mogelijk is. Dit is niet langer verantwoord. De Amsterdamsestraatweg en de omgeving hebben te lang te maken met te veel overlast. De oorzaak ligt mede in het feit dat te veel bedrijven tot diep in de nacht open zijn en ook in die tijden nog veel publiek trekken. Dit publiek en hun komen en gaan zorgt voor een groot deel van de overlast die mensen uit hun slaap houden en waar mensen zich door geïntimideerd en niet veilig voelen in hun omgeving. Dit kan slechts doorbroken worden als in een gebied een maatregel wordt genomen, in plaats van slechts één bedrijf met sluitingstijden.

Conclusie

Gelet op de feiten met betrekking tot de al jarenlange vastgestelde overlast, moet geconcludeerd worden dat door de aldaar gevestigde bedrijven en hun bedrijfsvoering sprake is van bijzondere omstandigheden die het rechtvaardigen om maatregelen te treffen op grond van artikel 11 van de Horecaverordening. Deze bedrijven zijn gelegen op een gedeelte van de Amsterdamsestraatweg waar de grootste overlast wordt ervaren, juist in de nachtelijke uren. Ervaring leert dat dit (deel)gebied van de Amsterdamsestraatweg een aantrekkingskracht heeft op bepaalde personen. Ook de ondernemers zijn er in de afgelopen jaren niet in geslaagd om bezoekers van de Amsterdamsestraatweg aan te spreken. Dit heeft jarenlang tot gevolg gehad dat de gemeente Utrecht, de politie maar ook andere organisaties een grote inzet hebben moeten plegen. Dit toezicht heeft geleid tot veel handhavingszaken, waaronder een relatief groot aantal sluitingen vanwege gevaar voor de openbare orde en de negatieve invloed op het woon- en leefklimaat. Gemeentebreed worden inmiddels 6 fulltime functies (buiten) ingezet om alles in goede banen te leiden. Dit los van de medewerkers die de geconstateerde feiten nog moeten verwerken in bijvoorbeeld schriftelijke besluiten. De inzet die het gebruikelijke overstijgt dient weer tot het normale terug te komen. Inmiddels lijkt deze abnormale inzet als normaal te worden beschouwd. Dit baart zorgen.

Gezien het belang dat de omgeving bij deze maatregel heeft is het opleggen van sluitingstijden ook proportioneel en evenredig tot het daarmee te dienen doel. Immers, bewoners hebben recht op een overlastvrije woon- en leefomgeving. Met het huidige maatregelenpakket kan dat niet worden bereikt. Ook de ondernemers hebben er belang bij dat de Amsterdamsestraatweg weer aantrekkelijk wordt voor het publiek. Tegenover dit grote belang staat deze geringe inbreuk op de bedrijfsvoering. Het betreft slechts een sluiting voor het publiek in de nachtelijke uren.